

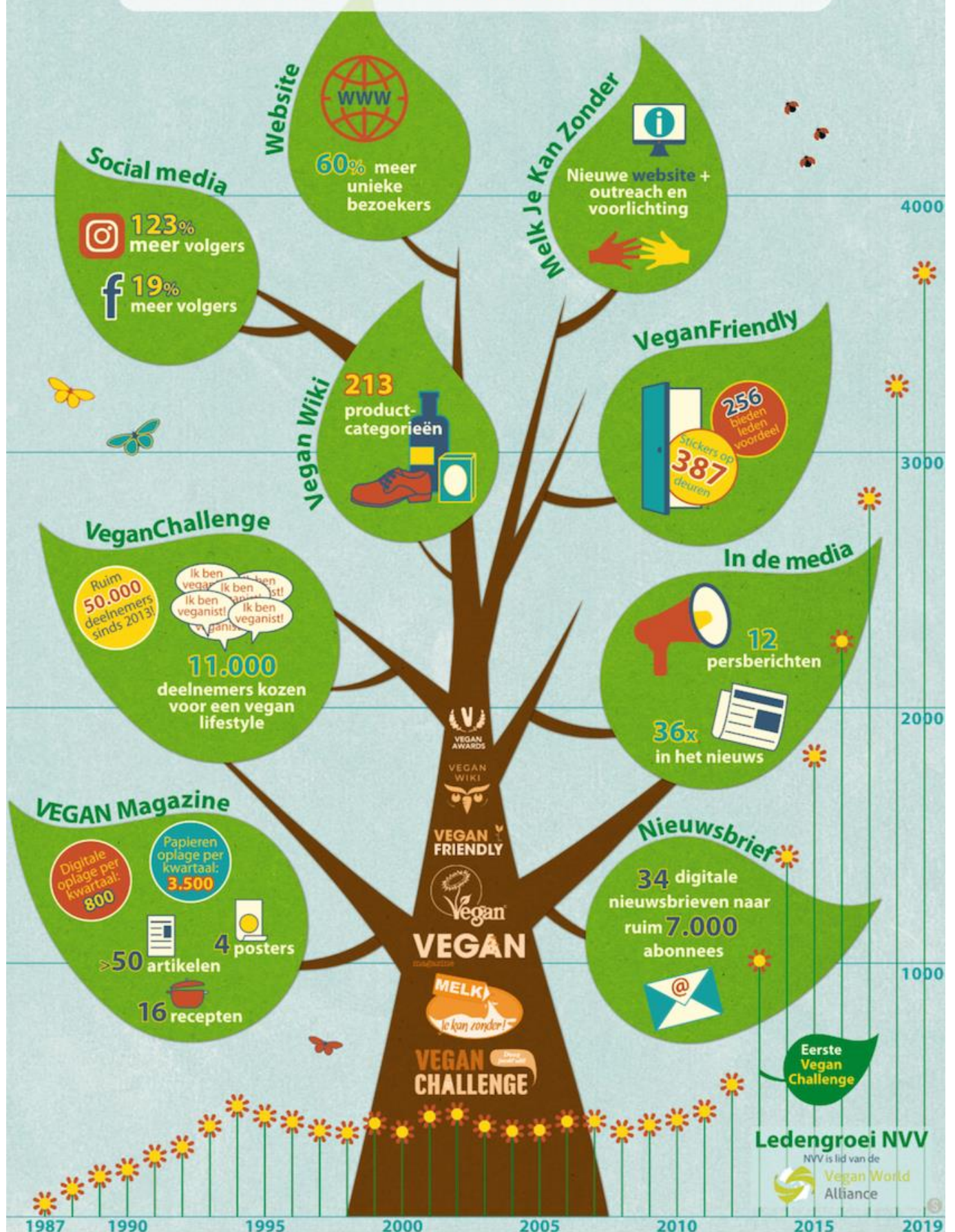
JAARVERSLAG

2019

Nederlandse Vereniging voor Veganisme

De NVV is weer gegroeid in 2019!

Dit hebben we dankzij onze leden bereikt:

Inhoud

Voorwoord	4
Vrijwilligers	5
Projecten	7
VeganChallenge	7
Melk, je kan zonder!	8
VEGAN magazine	9
Vegan Wiki	10
Vegan Friendly	11
Forum	12
Commissie Vegan Diëtetiek	12
Evenementen en activiteiten	13
Vegan Awards	13
Stands	14
Overige activiteiten	15
Communicatie	18
Website	18
Nieuwsbrief	20
Social media	20
Media	22
Overige successen	24
Persberichten en reacties	25
Samenwerkingen	26
Fondsen- en ledenwerving	28
Organisatie	31
Financiën	34

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag van de Nederlandse Vereniging voor Veganisme (NVV) met daarin de resultaten die wij het afgelopen jaar hebben gerealiseerd. Dit resultaat hebben wij enkel kunnen bereiken door de inzet van onze medewerkers en vrijwilligers, onder wie het bestuur, die zich ieder op hun manier inzetten voor de vereniging. Het overzicht van vrijwilligers laat zien dat we veel aan hen te danken hebben, net zoals hun bijdrage in de totstandkoming van dit jaarverslag.

De vereniging kent intussen vele projecten om diergebruik te beëindigen en veganisten te ondersteunen in hun diervriendelijke levenswijze. Alle projecten kennen hoogtepunten waar we enorm trots op zijn. Zo kan iedere deelnemer nu op elk gewenst moment beginnen met de VeganChallenge. Vegan Friendly kende niet alleen veel nieuwe aanmeldingen, maar wist ook het Vegan Friendly label te moderniseren en de vindbaarheid op haar website te vereenvoudigen. Het VEGAN Magazine heeft een metamorfose ondergaan met een prachtig ontwerp als het resultaat. Andere projecten hebben op de achtergrond belangrijke stappen gezet om in het komende jaar mooie resultaten op te leveren. Daarnaast zien we op onze website een enorme toename gezien in het aantal bezoeken. Dit bevestigt dat we eerder een goede stap hebben gezet met het vernieuwen van de website.

Op vele vlakken maakte de vereniging professionaliseringsslagen. Zo hebben we voor het eerst op ons een eigen evenement de Vegan Awards uitgereikt, hebben we in samenwerking met BiteBack en VeganEvents.nl een congres georganiseerd en wisten we aan tafel te komen zitten met het ministerie.

Ik ben ook trots dat door onze inspanning voor vegan baby's weer geschikte zuigelingenmelk beschikbaar is, het mogelijk is geworden om moedermelk te doneren en dat de vereniging vaker dan ooit de media aansprak op verkeerde berichtgevingen en veelvuldig te horen was in de media (waaronder twee keer op TV).

Voor een volledig overzicht van wat de vereniging in 2019 bereikt heeft, raad ik u van harte aan verder te lezen. Daarbij wens ik u veel leesplezier.

Emile Dingemans
Voorzitter

Vrijwilligers

Zonder leden en vrijwilligers zou de NVV niet kunnen bereiken wat we in het afgelopen jaar en voorgaande jaren hebben bereikt. We doen dit met z'n allen. Daarom willen we alle vrijwilligers enorm bedanken voor jullie belangeloze inzet!

Boekhouding en ledenadministratie:

Erik

Communicatie:

Belinda, Esmee, Julia, Kasper, Kayleigh, Kirtanya, Maria, Marianne, Mathilde, Mayke, Radjan, Raoul, Richard, Sonja

Evenementen:

Andrea, Alexandra, Catalina, Corry, Dewi, Doralin, Eline, Emery, Emile, Enya, Frits, Gabrielle, Henrieke, Jan, Janneke, Jasmijn, Joep, Julia, Ilke, Karin, Mathilde, Matthijs, Mirte, Nick, Radjan, Renée, Richard, Rien, Rymke, Sammy-oh, Saschia, Simone, Sonja, Willem

Forum:

Rick, Koen, Martine

Grafisch:

Esther, NinaRosa

Kascommissie:

Julia, Peter

Melk, je kan zonder!:

Alexandra, Sabina, Jon, Roos, Donna, Marianne, Elise, Sonja en Emile.

Website:

Jon, Parko, Saschia

Serveradministratie:

Foppe, Parko

Vegan Awards:

Alexandra, Catalina, Debby, Elin, Eline, Emery, Foppe, Iris, Jan, Jon, Joep, Judith, Kayleigh L, Kaylee S, Marty, Mittch, Nina Rosa, Parko, Radjan, Rien, Reiner, Richard, Saschia, Steven D, Steven van V, Will, Wohtek

Vegan Challenge:

Ap, Hanneke, Anne-Fleur, Diana, Elise, Els, Enya, Gabrielle, Henrieke, Ilona, Jaap, Janneke, Jetske, Jopie, Kees, Linde, Lize, Maya, Melissa, Monique, Nicole, Ninouschka, Parko, Rokya, Ronja, Sharyn, Simone, Thomas, Virginia, Wing

Vegan Friendly:

Saschia, Remco, Elise, Nicoline, Annemarie, Julia, Catalina, Nick

Vegan Magazine:

Marit, Arina, Armanda, Bram, Brenda, Chantal, Christel, Christina, Cynthia, Dewi, Eline, Elliot, Els, Else, Emiel, Esther, Esther, Eveline, Francine, Frida, Giulia, Hans, Jason, Jeroen, Jesse, Jessie, Jolijn, Joost, Julia, Kasper, Kim, Kimberley, Lisa, Lize, Lotte, Maria, Marianne, Marius, Marja, Marthe, Mathilde H., Mathilde K, Meta, Nicole, Radjan, Renee, Sarah, Silvia, Stefani, Talitha, Tim, Titus, Willem, Zoëll

Vegan Starter Kit:

Renz, Wing, Emile, Janneke, Ronja, Melinda, Martine, Elise, Dewi

Vegan Wiki:

Emile, Elise, Karin, Cassandra, Iris en Martijn

Stop Speciesisme Campagne:

Sonja, Foppe, Janneke, Kiki, Nicoline, Rosanne, Willem

Leidraad Vegan Taalgebruik:

Emile, Geertrui, Eva, Kiki, Julia, Foppe

Bestuur:

Corry, Dewi, Emile, Foppe, Joep, Meta, Reiner, Sonja

En daarnaast natuurlijk alle andere vrijwilligers die namens de vereniging hebben bijgedragen aan de promotie van veganisme!

Projecten

Vanuit de vereniging voeren we activiteiten uit voor de promotie van het veganisme. Hierbij wordt gewerkt in projectgroepen.

VeganChallenge

De VeganChallenge werd eind 2012 opgericht vanuit de NVV als campagne om mensen op een positieve, laagdrempelige manier kennis te laten maken met veganisme. Deelnemers ontvangen een maand lang dagelijks een nieuwsbrief vol tips, informatie en recepten. De VeganChallenge website beschikt daarnaast over een uitgebreide en goed doorzoekbare receptendatabase waar bezoekers op elk gewenst moment terecht kunnen.

Reflectie 2019

Er zijn in 2019 drie challenges georganiseerd in januari, april en oktober. Daarnaast is hard gewerkt aan het continu maken van de VeganChallenge. Deze is sinds eind 2019 actief, waardoor iedereen op elk gewenst moment kan beginnen met de VeganChallenge!

In 2019 zijn er weer belangrijke mijlpalen voor de VeganChallenge bereikt:

- We hebben een continue VeganChallenge gerealiseerd waardoor mensen op ieder gewenst moment hun eigen challenge kunnen starten;
- We hebben de 50.000ste deelnemer verwelkomd in oktober;
- In 2019 hebben 12.500 mensen meegedaan met de VeganChallenge;
- Er is een teamcoördinator, de projectcoördinator die in maart 2019 begonnen is, is helaas eind 2019 gestopt;
- Er is een nieuw contentteam dat de inhoud van de website en nieuwsbrief redigeert;

- Uitbreiding van de receptendatabase;
- Er is met een succesvolle crowdfunding €1515 binnengehaald voor het continu maken van de VeganChallenge;
- De Vegan Starter Kit, waar in 2018 aan begonnen is, is bijna af.

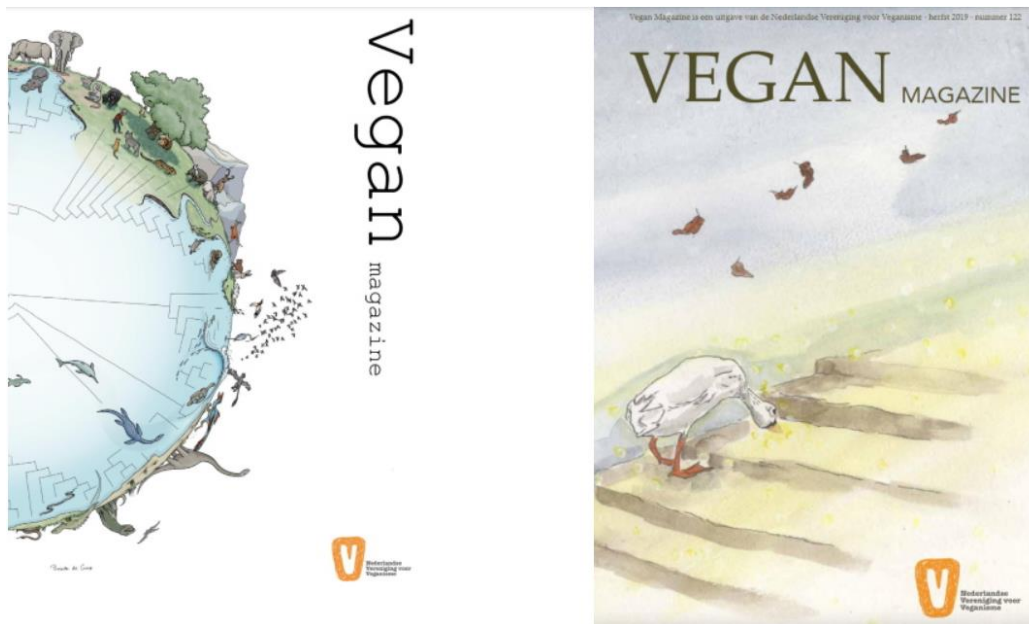
Melk, je kan zonder!

Met Melk je kan zonder! (MJKZ) informeren we mensen over zuivel en willen we mensen inspireren om over te stappen op plantaardige alternatieven.

Reflectie 2019

In 2019 is veel werk verzet op de achtergrond. In 2018 zijn twee nieuwe projectcoördinatoren begonnen aan een nieuwe start van MJKZ. De focus lag vooral op het overzetten van de website. Een goed werkende én mooie website is essentieel. De website wordt begin 2020 gelanceerd. Ook is er een begin gemaakt aan een outreach actie.

VEGAN magazine

In 2019 zijn opnieuw vier prachtige edities uitgebracht. Deze zijn verspreid onder leden en ook gebruikt voor promotiedoeleinden (oplage 3500 per editie). In 2019 is er veel veranderd. Na een interim-hoofdredactie van Arina voor de lente-editie, heeft Marit de hoofdredactie samen met Zoëll overgenomen tot aan de herfsteditie. Vanaf de wintereditie is Marit alleen verder gegaan als hoofdredacteur.

VEGAN Magazine heeft vanaf de wintereditie een handzamer A4-formaat gekregen en een nieuw design. De dtp ligt nu bij het magazine zelf in plaats van de drukker. De kosten zijn lager geworden door de wijziging in formaat en de werkwijze. VEGAN Magazine heeft inmiddels een nieuw en professioneel design gelanceerd, inclusief enkele nieuwe rubrieken, waarmee het blad weer helemaal fris en future-proof is..

Het bestuur heeft inmiddels twee vaste pagina's in het blad. Hiervoor is een schrijver aangewezen die zorg draagt voor de totstandkoming van een mooi artikel. Vegan Friendly heeft een soortgelijke aanpak, met een vast artikel en een vaste schrijver.

Verder heeft iedere editie een nieuwe posteromslag die telkens wordt gemaakt door een andere kunstenaar of illustrator. Ook is er een lezersonderzoek gedaan, waarvan de uitkomsten zijn bijgevoegd in een infographic. Tot slot is de hele organisatie van VEGAN Magazine over gegaan op Slack, een online platform waarin alle betrokken vrijwilligers kunnen werken en er meer overzicht is.

Vegan Wiki

De Vegan Wiki is een informatiebron over veganisme in Nederland met het doel de veganistische leefstijl eenvoudiger te maken. Op de Vegan Wiki vinden gebruikers een database aan producten en diensten die geschikt zijn voor veganisten. Daarnaast biedt het uitgebreide informatie over veganisme.

De kennisartikelen verplaatsen naar de NVV website

De meeste kennisartikelen zijn inmiddels verplaatst naar de NVV website.

Het aantal volgers op Facebook uitbreiden tot 15.000 volgers eind 2019

Dit is gelukt. Op 31-12-2019 vonden 15.225 mensen de Vegan Wiki pagina leuk en hadden we 15.750 volgers (ten opzichte van 11.739 likes en 12.070 volgers op 1-1-2019).

Meest populaire berichten op de Facebookpagina van Vegan Wiki :

1. Hema vegan hotdog (77.000 views, 8.300 likes, 4.000 reacties)
2. AH slagroom (51.600 views, 12.000 likes, 3.900 reacties)
3. Lidl pizza (35.700 views, 4.100 likes, 2.100 reacties)

Vegan Friendly

Vegan Friendly is bedoeld om aandacht te geven aan eetgelegenheden, (web)winkels en andere initiatieven met een (deels) veganistisch aanbod. Deelnemers zijn herkenbaar aan de Vegan Friendly sticker (op raam of digitaal op website).

Doelstellingen 2019:

1. Vrijwilligersteam opzetten om meer te kunnen bereiken (qua tijd, kennis en samenwerking)
 - Gehaald. Aan het eind van 2019 was er een team van 4 vrijwilligers. De projectcoördinator, een administratief medewerkster, iemand die tips ging verwerken en iemand voor de website.
2. Lijst Vegan Friendly deelnemers ook op een kaart tonen (mobielvriendelijk)
 - Gehaald. Sinds ze op de kaart staan zijn er meer aanmeldingen. De webpagina wordt erg goed bezocht.
3. Nieuwe blik werpen op Vegan Friendly voorwaarden voor deelnemers (o.a. op basis van hun input en strengere regels voor restaurants)
 - Gehaald. Nieuwe voorwaarden zijn aan deelnemers gestuurd. Vegan Friendly is geen promotie meer maar een label. Categorie bedrijven met “zeer beperkt vegan aanbod” gaat verdwijnen.
4. Nieuwe blik op Vegan Friendly sticker
 - Gehaald. Er zijn nu 4 versies. Momenteel worden de nieuwe stickers aan alle actieve deelnemers verstuurd.
5. Lanceren van “100% vegan” versie van Vegan Friendly sticker
 - Gehaald. Dat is de “We’re Vegan” sticker geworden.
6. Vegan Friendly logo/sticker meer bekend maken (huidige nieuwsbrief, magazine en website maken b.v. de logo niet zichtbaar)
 - Gehaald. Op de genoemde plekken is het logo nu wel zichtbaar.
7. Twee flyers ontwerpen: voordelen voor VF deelnemers; tips voor niet VF ondernemers (online, print).

Deels gehaald. Er is nu een brochure die beide doelgroepen dekt en specifiek voor horeca deelnemers is gemaakt.
8. Werken aan (en hopelijk lanceren) van Vegan Friendly eigen website
 - Deels gehaald, er is veel werk verzet, de website staat nog niet live.

Wil je lekker uit eten gaan in de buurt of na een dagje winkelen? Zo of ben je toe aan nieuwe, vegan schoenen of een vegan tas? Met Via één handig overzicht met Vegan Friendly adressen. Als je op het plus het aanbod vegan is en of je er korting krijgt als lid van de Nederlandse Vegan Friendly.

9. Bestaande deelnemers vragen of hun gegevens en eventuele korting nog kloppen
 - Niet in 2019 gehaald, wel in januari en februari 2020. In 2019 hebben we wel alle ondernemers gecheckt om te zien of ze nog bestaan en we hebben veel opgeschoond.
10. Deelnemerslijst met 15% laten groeien
 - Dubbel gehaald. Groei van 33%!!

Forum

Het forum wordt nog steeds gebruikt door een kleine, maar enthousiaste groep mensen die niet op Facebook zitten en voor wie het forum een belangrijke manier is om te communiceren met andere vegans. Er worden wekelijks meerdere berichten gepost en er komen ook nog steeds regelmatig vragen van nieuwe vegans, die met veel aandacht en positiviteit worden beantwoord. Dit wordt mede gedaan door een nieuwe moderator, Rick.

Commissie Vegan Diëtetiek

De vereniging herkent dat er veel behoefte is aan eenduidige voedingsinformatie voor veganisten. Daartoe is een commissie die gevormd wordt door diëtisten en experts op het gebied van plantaardige voeding. De commissie Vegan Diëtetiek is een adviescommissie met de volgende doelen.

Doelen:

- Het verbeteren van de informatieverstrekking via de vereniging (controleren van artikelen en pagina's op www.veganisme.org;
- Het signaleren van kennisproblemen binnen Nederland met betrekking tot een gezond plantaardig voedingspatroon en advies uitbrengen op welke wijze deze het beste aangepakt kunnen worden;
- Het uitbrengen van advies aan het bestuur over:
 - Het beleid omtrent advies met betrekking tot voeding;
 - De koers en focus van de vereniging met betrekking tot de verbetering van de kennis van professionals in de gezondheidszorg.

Leidraad Vegan Taalgebruik

Er is een leidraad voor Vegan Taalgebruik ontwikkeld dat handvatten geeft hoe we op een respectvolle manier en in klare taal een morele discussie kunnen voeren over het gebruik van dieren zonder het gesprek te verstoren. Dit document wordt binnen de vereniging als leidraad gebruikt.

Evenementen en activiteiten

Vegan Awards

Voor het eerst in de geschiedenis was de uitreiking van de Vegan Awards georganiseerd als een integraal evenement, dat gehouden werd bij Desmet Studio's in Amsterdam. Dankzij een team van medewerkers en vrijwilligers én gulle sponsors hebben we een prachtige uitreiking neergezet om niet te vergeten. De Vegan Awards 2019 werden uitgereikt door bekende Nederlander Iris Frederix..

Een overzicht van de winnaars:

- Beste vegan product: Magnum Vegan Almond
- Beste vegan nieuwkomer: BAE make-up, HEMA
- Beste vegan onderneming: Lobke Faasen, Plantaardige Diëtist
- Beste vegan eetgelegenheid: Deer Mama, Vegan Mylk & Burger Bar
- Beste vegan (kook)boek: Vegan Comfortfood, Lisa Stel
- Beste vegan blog / vlog / social: Huh is this vegan?
- Beste vegan (web)winkel: Shop Like You Give a Damn

Stemmen was mogelijk vanaf 17 september tot en met 16 oktober. Er zijn in totaal 13.384 stemmen uitgebracht door 3.643 stemmers en 552 van deze mensen hebben zich via veganawards.nl ingeschreven voor de NVV nieuwsbrief. De website is vernieuwd zodat deze qua lay-out meer overeenkomt met veganisme.org. Ook is er in het suggestieformulier een extra optie opgenomen om mensen zich te kunnen laten abonneren op de NVV-nieuwsbrief.

Foto: Steven van Velzen, V87.Design

Stands

In 2019 heeft de NVV bij 8 verschillende evenementen een stand gedraaid, met behulp van vele vrijwilligers. Een van de hoogtepunten was Veggieworld in de Jaarbeurs met 41 nieuwe leden. We stonden met een stand op de volgende events:

- Veggieworld, Utrecht
- Mars voor de Vervanging van Dierproeven, Rotterdam
- Congres 'Veganisme, een inclusieve beweging?', Rotterdam
- Vegan Lente Event, Groningen
- Mars voor de Sluiting van Slachthuizen, Amsterdam
- Animal Rights March, Amsterdam
- Vegfest, Utrecht
- Vegan Kerstmarkt, Groningen

We hebben dit jaar de NVV stand uitgebreid:

- NVV-shirts voor onze standvrijwilligers
- 3x3m-tent die ons beschermt tegen zon, wind en regen.

Overige activiteiten

Busreis naar Gnadenhof Melief

Op zondag 25 augustus ging de NVV met een bus vol enthousiaste dierenliefhebbers naar het jaarlijkse Zomerfeest bij sanctuary Melief. 41 mensen reisden mee. De busreis verliep vlekkeloos, het weer was perfect en zo hadden we met zijn allen een mooie dag!

Foto's: Renée de Haan

Vrijwilligersdag

Op zondag 20 januari is bij Molen de Ster in Utrecht een vrijwilligersdag georganiseerd. Er hadden zich ca. 50 vrijwilligers aangemeld. Er was een interactieve kennismaking, een terugblik en vooruitblik met de verschillende projectteams en kans voor sociale interactie. Het was een geslaagde dag, waarbij veel vrijwilligers meer over andere projecten leerden en kennis maakten met andere vrijwilligers. Een aftermovie is te zien op het YouTube kanaal van de NVV.

Algemene Ledenvergadering

Dit jaar zijn twee Algemene Ledenvergaderingen georganiseerd. Bij de eerste op 30 maart 2019 waren 50 stemgerechtigde leden aanwezig. Bij de tweede ALV op 2 juni 2019 waren 13 stemgerechtigde leden aanwezig.

Demonstraties

De NVV liep dit jaar mee met verschillende demonstraties:

- de klimaatmars van 10 maart (als mede-organisator van het vegan blok);
- de Mars voor de Sluiting van Slachthuizen en;
- de Animal Rights March.

Congres: 'Veganisme, een inclusieve beweging?'

Op 12 mei werd in samenwerking met BiteBack en VeganEvents.nl het congres 'Veganisme, een inclusieve beweging?' georganiseerd over alle vormen van onderdrukking. Of het slachtoffer nu menselijk is of niet-menselijk. De dag ging onder andere over de samenhang tussen de verschillende vormen van onderdrukking en hoe zorgen we ervoor dat iedereen zich welkom voelt binnen veganisme? Op deze dag zijn presentaties gegeven door Christopher Sebastian McJetters, Geertrui Cazaux, Lisa Jansen en Naomie Pieter. De dagvoorzitter was Imane Nadif. Een deel van de presentaties is terug te zien op het YouTube kanaal van de NVV.

Het was een geslaagde dag met interessante presentaties. Een discussie tussen een spreker en een bezoeker liet zien hoe nodig het congres is – het bestaan van privileges is helaas nog niet bij iedereen bekend. Meer dan 95% van de bezoekers zou een volgende keer weer komen. Het event werd gemiddeld met een 8 beoordeeld. Ook de organisatie heeft er veel van geleerd om volgend jaar tot een nog beter congres te komen.

Sponsoring

De NVV is dit jaar sponsor geweest van drie evenementen:

- **Klimaatvriendelijke Barbeque in Den Haag:** Deze veganistische tegenhanger van de Binnenhof Barbecue wordt ieder jaar georganiseerd ter markering van de laatste Tweede Kamer vergadering voor het zomerreces. Terwijl de Binnenhof Barbecue wordt georganiseerd door de vleeslobbyclub COV (Centraal Orgaan voor de Vleessector), slaan bij de Klimaatvriendelijke Barbecue diverse dierenrechtenorganisatie de handen ineen.
- **Vredesdienst voor dieren:** Deze bijeenkomst in de Nieuwe Kerk in Amsterdam is een oproep om Kerst vleesloos te vieren en stil te staan bij onze omgang met dieren.
- **Animal Rights March:** Bij deze mars door Amsterdam voor de rechten van dieren heeft de NVV naast de aanwezigheid een financiële bijdrage geleverd.

Communicatie

In 2019 hebben weer miljoenen mensen bereikt. Het aantal websitebezoekers, volgers op Facebook en Instagram en het aantal vermeldingen in de media is weer fors gegroeid.

Website

De nieuwe website staat nu ruim een jaar online, sinds 24 november 2018. Dankzij de nieuwe opzet is de website ook goed toegankelijk voor gebruikers van mobiele telefoon en tablet. Daarnaast is het makkelijker en motiverender om als gebruiker nieuwe content te plaatsen, wat goed terug te zien is in het aantal berichten dat geplaatst werd onder het kopje Nieuws.

In 2018 trok de website 133.000 bezoekers. De doelstelling voor 2019 was 150.000 unieke bezoekers. Dit doel is ruimschoots gehaald met 213.908 unieke bezoekers in de periode van 1 januari tot en met 31 december 2019: ruim 60% meer unieke bezoekers dan het jaar ervoor.

Een overzicht van de top 10 best bezochte pagina's met erachter het aantal weergaven:

1. Homepage	29,955
2. Hoe word ik veganist? (pagina)	21,930
3. Veganisme (pagina)	21,002
4. E-nummers (pagina)	20,326
5. Vitamine B12 (pagina)	19,150
6. Wat is veganisme (pagina)	15,345
7. Vegan Friendly (pagina)	11,149
8. Voeding (pagina)	9,943
9. Dit zijn de vegan kandidaten bij de Provinciale Statenverkiezingen (artikel)	8,348
10. Bekende veganisten (pagina)	7,685

Deze 42 artikelen zijn in 2019 gepubliceerd onder het kopje Nieuws, waaronder enkele artikelen uit VEGAN Magazine:

1. NVV op bezoek bij het ministerie van LNV
2. NVV roept fractievoorzitters op deel te nemen aan de VeganChallenge
3. Vegan moeders voortaan welkom bij Moedermelkbank
4. Vegan kerstmarkten 2019
5. Uitreiking Vegan Awards
6. Kalkoenen
7. Vredesdienst voor Dieren: een warme verzameling spelbrekers
8. Vegan Awards 2019 uitgereikt door Iris Frederix
9. You can sit with us
10. Stem nu voor de Vegan Awards 2019
11. NVV sluit aan bij Vegan World Alliance
12. Hipsterkoffies zijn geen bedreiging voor de Amazone. Zuivel wél.
13. Vegan taart bij Multivlaai
14. Tweede vegan studentenvereniging in Nederland
15. We zouden allemaal vegan moeten worden, RTL
16. De Buitendienst praat koeienexploitatie goed
17. Broodje Gezond! maakt het bont over soja
18. Shop like you give a damn
19. Open brief aan de politiek: overweeg plantaardige voedselvoorziening
20. Earth Overshoot Day 29 juli 2019
21. Kringlooplandbouw
22. Tickets voor Melief nú te koop
23. Veroordeel onverantwoorde opvoeding in plaats van veganisme
24. Volwaardige veganistische voeding is geschikt voor alle leeftijden
25. Actie op varkensboerderij in Boxtel
26. Inclusiviteit
27. Poll: 89% vindt: 'Er zijn genoeg alternatieven voor kaas'
28. Voedingsinstituten moeten meer informeren over veganistisch dieet
29. Ikea softijs én hoorntje vegan
30. Congres: veganisme een inclusieve beweging
31. Bieten Walnoot Wrap onterecht "vegan"
32. Vegan zuigelingenvoeding weer verkrijgbaar in Nederland
33. Elk onvolwaardig voedingspatroon is ongezond
34. Vleesetende YouTube-ster Bill Bacon betrapt: fans woedend
35. 8 onwaarheden over veganisme in Nu.nl artikel
36. VSA is de eerste vegan studentenvereniging in Nederland
37. Vrijwilligersdag 2019
38. NVV te gast bij De Peiling: Melk is niet goed voor elk
39. NVV reageert op LTO-campagne
40. RTL Z trekt foute conclusies over winstgevendheid vegan markt
41. Nieuwjaarsboodschap NVV aan de dieren
42. Veiling domeinnamen

Nieuwsbrief

Er zijn in totaal 34 nieuwsbrieven verstuurd vanuit de NVV: 12x maandelijkse nieuwsbrief en 12x ledenniewsbrief, 6x ledenniewsbrief ALV en 4x een dedicated nieuwsbrief over een specifiek onderwerp, in dit geval 3x over de Vegan Awards en 1x over onze dagtrip naar Melief.

Een van de doelstellingen voor 2019 was de lay-out op de schop nemen. We hebben de Koble Mail Template aangekocht en een template samengesteld waarmee onze nieuwsbrieven een meer professionele uitstraling hebben gekregen.

Een andere doelstelling was 7.500 ontvangers. Eind december hadden we 7.450 ontvangers, dus dit doel is net niet behaald. Dit heeft er onder andere mee te maken dat we meer aanmeldingen hadden verwacht voor de nieuwsbrief via www.veganawards.nl.

Een overzicht van alle ontvangers in januari 2020:

- 3.362 leden
- 2.879 via de website:
- 1.235 via de Vegan Awards (2018 en 2019)
- 7.476 ontvangers in totaal

De gemiddelde open ratio van de maandelijkse nieuwsbrief is 45% in 2019, in lijn met de doelstelling van 45%. Leden (54%) zijn meer betrokken bij de NVV dan niet-leden (36%). Nieuwsbrieven over één specifiek onderwerp (37%) worden minder goed gelezen dan de maandelijkse nieuwsbrief, mogelijk omdat dit specifieke onderwerp niet iedereen aanspreekt.

Social media

In 2019 waren we actief op Facebook, Instagram, LinkedIn en Twitter.

Facebook

Het aantal volgers op Facebook neemt nog elk jaar toe, ondanks maatregelen van Facebook om pagina's, ook van nonprofits helaas, te beperken in hun bereik in de hoop dat men betaalde advertenties in gaat zetten. We hebben in 2019 geen betaalde advertenties ingezet.

Op 1 januari 2019 hadden we 19.084 volgers. Op basis van de gemiddelde groei waren we voornemens hier in eind december 20.500 volgers van te maken volgens ons Jaarplan 2019. Daar trokken onze volgers zich echter weinig van aan, want op 31 december 2019 stond de teller op 22.791 volgers. Een toename van 3.707 volgers, of ruim 19%.

Instagram

Op 1 januari 2019 telde ons Instagramaccount 4.476 volgers. Gezien de flinke groei vorig jaar, was de doelstelling 7.000 volgers aan het einde van het jaar. We sloten 2019 af met 9.975 volgers. De doelstelling is behaald met een ruime verdubbeling van het aantal volgers.

LinkedIn

In 2018 sloten we het jaar af met 569 volgers op LinkedIn. Inmiddels telt ons account 891 volgers. Dat ligt iets onder de doelstelling van 1.000 volgers in 2019.

Twitter

Op Twitter hebben we op dit moment 4.241 volgers. Iets minder dan de beoogde 4.500 volgers uit het Jaarplan. Dit komt doordat we ons meer richten op andere social media platforms zoals Facebook en Instagram, waardoor er gemiddeld 2 tot 4 berichten per maand worden gedeeld.

Media

Veganisme is geen hype, maar een groeiende beweging. Dat zien we ook duidelijk terug in de aandacht voor veganisme vanuit de media afgelopen jaar, met als hoogtepunten ons TV-optreden bij Editie NL over de eerste vegan studentenvereniging, Willem Wever, het artikel over veganistische opvoeding als onderdeel van een rectificatie op Linda.nl en ons bericht over vegan moeders die nu welkom zijn bij de Moedermelkbank op diverse media waaronder NOS.

Een overzicht:

- 20-12-2019: Eetpatroon schuift naar nieuw evenwicht (Veeteelt Magazine)
- 11-12-2019: Veganistische moeders mogen voortaan hun melk doneren aan de Nederlandse Moedermelkbank (Noordhollands Dagblad)
- 09-12-2019: Veganistische moeders mogen voortaan ook moedermelk doneren (Linda)
- 09-12-2019: Veganistische moeders mogen moedermelk voortaan ook doneren (Gezondheidsnet)
- 09-12-2019: Veganistische leefstijl geeft goede samenstelling van moedermelk (VoedingNu)
- 09-12-2019: Veganistische moeder niet langer geweerd van Moedermelkbank (NOS)
- 09-12-2019: Vegan moeders voortaan welkom bij Moedermelkbank (Dagblad 070)
- 02-12-2019: Dit zijn de winnaars van de Vegan Awards 2019 (Cosmo Girl)
- 02-12-2019: Winnaars Vegan Awards 2019 bekendgemaakt (Gouda FM)
- 30-11-2019: Uitreiking Vegan Awards (Gouda FM)
- 01-11-2019: Bestellingen vegan maaltijden in 12 maanden met 450% gestegen (De Restaurant Krant)
- 01-11-2019: Aantal vega(n) restaurants in Den Haag groeit in hoog tempo: 'Zelfs Unox verkoopt vleesloze worsten' (AD)
- 01-11-2019: Formule 1-kampioen Lewis Hamilton: vervuiler of wereldverbeteraar? (Nu.nl)
- 11-10-2019: Uriah Arnhem: het gezicht van de Hi-reclames is nu eigenaar van vegan restaurant Dumbo (In de buurt Rotterdam)
- 06-10-2019: Wat is veganisme? (Emile Dingemans te gast bij Willem Wever)
- 30-09-2019: Nieuwe veganist wil vrolijkheid (Verpakken Magazine 3-2019)
- 19-09-2019: Vegetarische kipcorn genomineerd voor Vegan Awards (Snackkoerier)
- 16-09-2019: Aan tafel bij de veganistische studentenvereniging: 'Het is fijn om jezelf een keer niet uit te hoeven leggen' (Volkskrant)
- 13-09-2019: Mysterieuze vega-stoplichten gespot op Scheveningen (Den Haag FM)
- 27-08-2019: Waarom een veganistisch dieet wel/niet past bij jonge kinderen (Linda)
- 19-06-2019: Zo maak je de lekkerste veganistische quiche (Lekker Gezond)
- 21-05-2019: 'Veganistische voeding is geschikt voor alle leeftijden' (Horecavizier)

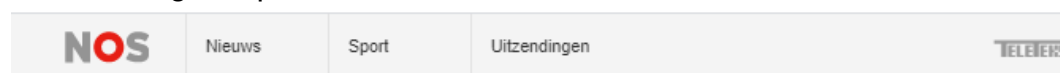
- 14-03-2019: 'Iedere dag worden er 1,7 tot 1,8 miljoen dieren gedood in ons land' (Factory)
- 12-03-2019: 'Wie glutenvrij of veganistisch wil eten in de Noordkop, krijgt meestal een salade voorgeschoteld' (NHD)
- 18-02-2019: 'Alle veganfeuten verzamelen' (video) (Editie NL op RTL4)
- 18-02-2019: 'Geen diepvriespizza of frikandel: eerste vegan studentenvereniging in Groningen' (RTL Nieuws)
- 18-02-2019: Eerste vegan studentenvereniging opgericht (Biojournaal)
- 17-02-2019: 'Eerste Nederlandse veganistische studentenvereniging een feit' (FoodClicks)
- 15-02-2019: 'Nu ook een studentenvereniging voor veganisten: zelfs bier is niet altijd vegan' (AD)
- 12-02-2019: 'Groningse vegan studenten verenigen zich' (Voedingnu.nl)
- 12-02-2019: 'Hij is er: de eerste vegan studentenvereniging van Nederland' + video (RTV Noord)
- 12-02-2019: 'Groningen heeft eerste veganistische studentenvereniging van Nederland' (Dagblad van het Noorden)
- 31-01-2019: 'Hoort zuivel in de Schijf van Vijf?' (Gezondnu.nl)
- 28-01-2019: De Peiling over "Melk steeds minder in trek, klanten laten 'ongezonde' zuivel staan" (Radio NH) (Reactie NVV)
- 29-01-2019: 'Vriendelijk veganisme rukt op' (Elsevier)
- 08-01-2019: Naturli Foods introduceert plantaardig gehakt bij Albert Heijn (VMT)

Overige successen

In 2019 boekten we diverse successen met onze inspanningen. Een overzicht:

Moedermelkbank

Mede dankzij onze inspanningen is het vanaf nu mogelijk om bij de Nederlandse Moedermelkbank melk te doneren voor te vroeg geboren baby's in het ziekenhuis. De NVV dringt al jaren aan op een wijziging van dit beleid, omdat moeders met een veganistische levensstijl ten onrechte werden uitgesloten. En dat heeft nu eindelijk vruchten afgeworpen.

NOS NIEUWS • BINNENLAND • MA 9 DECEMBER, 16:28

Veganistische moeder niet langer geweerd van Moedermelkbank

De Nederlandse Vereniging voor Veganisme (NVV) ziet de uitkomst als een erkenning van de waarde van een veganistisch dieet. "Het is goed nieuws voor zowel te vroeg geboren baby's als vrouwen die veganistisch willen leven", schrijft de vereniging in een verklaring.

Bron: NOS.nl

Vegan Zuigelingenvoeding

Ook voor veganistische gezinnen heeft het samenbundelen van krachten veel opgeleverd. Dankzij inzet van de Nederlandse Vereniging voor Veganisme was vanaf april weer veganistische zuigelingenvoeding verkrijgbaar in Nederland. De NVV constateerde dat het aanbod verschaalde en riep verschillende webshops op om te zorgen dat dit product weer in Nederland te koop zou zijn. Met succes: twee webwinkels lukte dit.

Persberichten en reacties

In 2019 verstuurden we 12 persberichten en reageerden we 15 keer op uitingen van derden.

Persberichten

Een overzicht van de persberichten die we verstuurden:

- 18-12-2019: NVV roept fractievoorzitters op deel te nemen aan de VeganChallenge
- 09-12-2019: Vegan moeders voortaan welkom bij Moedermelkbank
- 30-11-2019: Winnaars Vegan Awards 2019 bekendgemaakt
- 01-11-2019: Iris Frederix reikt Vegan Awards 2019 uit
- 09-10-2019: 50.000 deelnemers VeganChallenge
- 17-09-2019: Stem nu voor de Vegan Awards 2019
- 27-08-2019: NVV sluit aan bij Vegan World Alliance
- 24-05-2019: Veroordeel onverantwoorde opvoeding in plaats van veganisme
- 20-05-2019: Veganistische voeding is geschikt voor alle leeftijden
- 09-04-2019: Vegan zuigelingenvoeding weer verkrijgbaar in Nederland
- 12-02-2019: Eerste vegan studentenvereniging opgericht
- 22-01-2019: Boeren houden van dieren?

Reacties

Een overzicht van reacties die we gaven op diverse uitingen in de media:

- Reactie op artikel Linda over kinderen en opvoeden
- 25-08-2019: Hipsterkoffies zijn geen bedreiging voor de Amazone. Zuivel wél.
- 15-08-2019: We zouden allemaal vegan moeten worden, RTL
- 11-08-2019: De Buitendienst praat koeienexploitatie goed
- 02-08-2019: Broodje Gezond! maakt het bont over soja
- 29-05-2019: Topsport en plantaardig eten, reactie op artikel WWF
- 24-05-2019: Veroordeel onverantwoorde opvoeding in plaats van veganisme
- 18-05-2019: Volwaardige veganistische voeding is geschikt voor alle leeftijden
- 19-04-2019: Voedingsinstituten moeten meer informeren over veganistisch dieet
- 12-04-2019: Bieten Walnoot Wrap onterecht “vegan”
- 02-04-2019: Elk onvolwaardig voedingspatroon is ongezond
- 05-03-2019: Zwangeren moeten zuivel eten?, reactie op artikel Foodlog.nl
- 16-02-2019: 8 onwaarheden over veganisme in Nu.nl artikel
- 22-01-2019: NVV reageert op LTO-campagne
- 18-01-2019: RTL Z trekt foute conclusies over winstgevendheid vegan markt

Samenwerkingen

We zijn ervan overtuigd dat het opzoeken van de samenwerking met andere organisaties de transitie naar een vegan samenleving kan versnellen. Onder andere doordat organisaties geen dubbel werk verrichten en daardoor effectief hun middelen inzetten.

Vegan World Alliance

In 2019 heeft de NVV samen met de Vegan Societies in Canada, Australië en Nieuw-Zeeland een samenwerking opgericht tussen veganistische organisaties: [Vegan World Alliance](#). In deze samenwerking worden gezamenlijk de belangen van veganisten behartigd, worden projecten uitgeruild en gezamenlijk gestart. Een eerste actie was het wereldwijd vragen aan de partijleiders om het goede voorbeeld te geven door mee te doen aan de VeganChallenge.

Open brief aan ministerie LNV

Gedurende het jaar heeft de NVV samen met stichting Even Geen Vlees het initiatief genomen om [een open brief](#) naar het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) te sturen waarin gepleit werd voor een plantaardige voedselvoorziening. Deze open brief werd ondertekend door 32 verschillende milieu- en dierenorganisaties. Het resultaat was dat het ministerie ons uitnodigde om in gesprek te gaan en dat Minister Schouten een antwoord stuurde aan de Tweede Kamer. In het gesprek, waarbij ook Stichting Even Geen Vlees en het Netwerk ter bevordering van biocyclische-veganlandbouw aanwezig waren, hebben wij de voordelen en de noodzaak van de transitie toegelicht. Daarbij hebben we aandacht gevraagd voor de impact van productie van voedingsmiddelen van dierlijke herkomst op dieren en het klimaat en de mogelijkheden naar een plantaardige landbouw. Verder hebben we benadrukt dat een plantaardige voedingswijze sterk bij kan dragen aan het behalen van de klimaat- en gezondheidsdoelstellingen.

ISO-norm

In 2019 was de Nederlandse Vereniging voor Veganisme uitgenodigd door NEN om gesprekken te voeren over een ISO-norm voor de term *veganistisch*. Na de voorgesprekken werd door de NEN een verplichte som van jaarlijks 5.000 euro gevraagd om verder deelgenoot in de gesprekken te mogen zijn - in andere landen mochten kennispartners gratis aanschuiven. De NVV vond dit bedrag te groot voor onze vereniging. We hebben Nestle - initiatiefnemer voor de ISO-norm - en andere consumenten- en overheidsorganisaties gevraagd om hier een financiële bijdrage te verlenen. Helaas zonder succes waardoor NVV zich moest terugtrekken uit deze gesprekken.

Studentenverenigingen

Gedurende het jaar hebben we verschillende studentengroepen geholpen met een financiële bijdrage om hun eigen vegan studentenvereniging op te zetten. Hierdoor hadden ze meteen een goede start en kunnen zij van binnenuit de universiteiten van Nederland bewuster maken van een veganistische leefwijze. Zo heeft de NVV financieel en met materiaal bijgedragen aan de oprichting van de eerste vegan studentenvereniging van Nederland in Groningen en de vegan studenten in Nijmegen. Met andere studentengroepen zijn goede eerste stappen gezet naar oprichting.

Fondsen- en ledenwerving

In 2019 hebben we 805 nieuwe leden verwelkomd. Hierdoor kan NVV meer inzetten op de promotie van de vegan lifestyle - deels omdat leden met hun vrijwilligerswerk en jaarbijdrage de vereniging ondersteunen, maar ook omdat we als vereniging namens een steeds grotere groep mensen mogen spreken. De netto groei van het aantal leden was met 451 lager dan de doelstelling van 500.

Ledenwerving

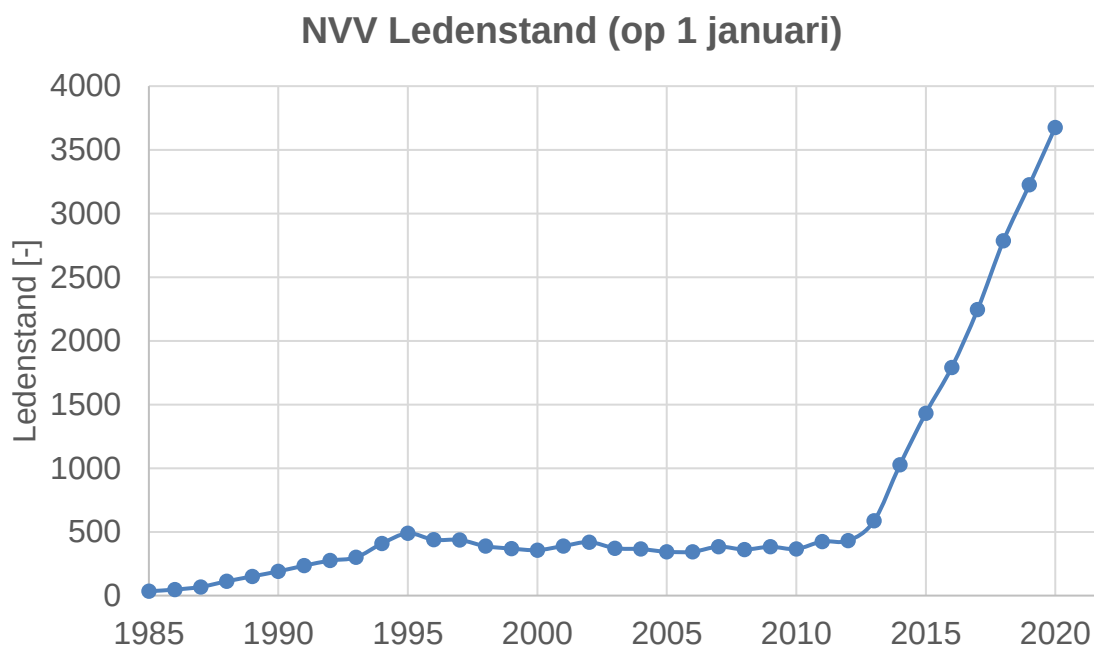
Via verschillende media hebben we ook in 2019 weer aandacht gegeven aan de mogelijkheid om lid te worden. Denk hierbij aan onze website, nieuwsbrief, Facebookpagina en het VEGAN Magazine. Daarnaast hebben we ook bezoekers aan onze stands en deelnemers van de VeganChallenge enthousiast gemaakt voor het lidmaatschap. Sinds eind 2018 kunnen we dankzij de overstap naar een nieuw CRM-systeem voor het eerst een lidmaatschap met maandbetaling aanbieden. In 2019 heeft 68 % van de nieuwe leden gekozen voor maandbetaling. Daarnaast zijn verschillende leden overgestapt op een maandelijks en meestal hogere betaling. In totaal heeft nu 20% van het aantal leden gekozen voor maandbetaling. De vaste inkomsten uit contributies liggen, door ledengroei en de gemiddeld hogere ledenbijdrage, 35% hoger in 2020 dan in 2019. De gemiddelde jaarlijkse bijdrage van maandbetalers is 49€, die van jaarbetalers 24€.

Alle acties en bronnen tezamen hebben geresulteerd in 805 geworven nieuwe leden in 2019, boven de 800 die we als doel hadden gesteld.

Ledenstand

Eind 2018 telde de vereniging 3.225 leden, eind 2019 was dit 3.676 leden. Dit betekent een netto groei van 451 leden, waarmee we de doelstelling voor 2019 volgens de meerjarenbegroting - een netto groei van 500 leden - niet behaald hebben. Het aantal opzeggingen is met 354 hoger dan gewenst. Dit is ca. 11% van het aantal leden op 1 januari en ligt qua percentage in lijn met de opzeggingen in de afgelopen jaren.

Naast leden telde de NVV op de laatste dag van 2019 ook 48 donateurs en 37 abonnees.

Fondsen

In 2019 is er voor de Vegan Starter Kit en voor het congres 'Veganisme, een inclusieve beweging?' (door BiteBack) bij Vegfund financiering aangevraagd.

Vegan Keurmerk

In 2019 zijn we op verzoek van The Vegan Society een nieuwe 'Agents Agreement' met hen aangegaan, welke met terugwerkende kracht actief is geworden vanaf oktober 2018. Zij wilden hiermee onze overeenkomst meer in lijn laten zijn met die van andere buitenlandse agenten. Netto betekent dit dat wij minder vergoeding zullen gaan ontvangen. Zelfs direct contact met George Gill (CEO) heeft dit niet kunnen voorkomen.

In 2019 ontvingen wij 84 aanvragen voor informatie over het Vegan Keurmerk, bijna 2x zoveel als het jaar ervoor. Hiervan hebben 27 daadwerkelijk geleid tot het indienen van een aanvraag bij The Vegan Society. Na het indienen van de aanvraag krijgt het bedrijf te horen wat de hoogte is van de kosten voor het keurmerk, en wat eventuele bezwaren zijn bij hun aanvraag. In 2019 zijn er 7 nieuwe keurmerkhouders bijgekomen via ons.

Tot en met 2019 zijn er via de NVV 27 keurmerkhouders bijgekomen, de eerste in 2005. Hiervan zijn er inmiddels 11 weer mee gestopt.

Advertenties

Naast de inkomsten uit lidmaatschappen en donaties werft de NVV ook inkomsten via andere bronnen, zoals advertentieverkoop voor het VEGAN Magazine en online.

Webshop

Met de webshop bieden we leden en andere geïnteresseerden de mogelijkheid om items te bestellen die een link hebben met de vereniging of het veganisme. Items zoals bedrukte T-shirts werden verkocht via een tweede webshop op Spreadshirt, die zich volledig richt op bedrukte items als t-shirts, mokken en tassen.

Organisatie

De Nederlandse Vereniging voor Veganisme bestaat uit een bestuur, medewerkers en veel vrijwilligers die actief zijn voor de NVV en haar projecten en activiteiten.

Bestuur

Op de ALV van 30 maart 2019 hebben we afscheid genomen Sonja Rijs (secretaris), die zich jarenlang belangeloos heeft ingezet voor de NVV. Haar bestuursperiode liep af in 2019 en ze stelde zich niet herkiesbaar. Om haar te vervangen, en het bestuur indien mogelijk uit te breiden, is in aanloop naar de ALV een oproep gedaan voor nieuwe bestuursleden. Hier hebben drie leden op gereageerd: Joep Postma, Meta van Gijn en Reiner Barczinski. Zij zijn na hun motivatie te hebben toegelicht door de ALV verkozen voor toetreding tot het bestuur.

Wegens het aftreden van Sonja moest de functie van secretaris worden toegewezen aan een ander bestuurslid. Corry gaf aan deze functie op zich te nemen. Vanwege persoonlijke omstandigheden zijn Meta en Reiner voortijdig gestopt met het bestuurslidmaatschap.

Dit resulteerde in de volgende samenstelling van het bestuur per 18 maart 2018:

Emile Dingemans - Voorzitter

Dewi Meekes - Algemeen bestuurslid

Corry de Keizer - Secretaris

Foppe de Haan - Penningmeester

Joep Postma - Algemeen bestuurslid

Meta van Gijn - Algemeen bestuurslid tot en met 5 augustus 2019

Reiner Barczinski - Algemeen bestuurslid tot en met 30 november 2019

Vergaderingen

Dit jaar hebben vier fysieke bestuursvergaderingen plaatsgevonden. De tweewekelijkse werkoverleggen van bestuur en medewerkers alsmede het tweewekelijkse bestuursoverleg vonden via Skype plaats.

Medewerkers

In 2019 zijn er wederom ontwikkelingen geweest op personeelsvlak. Wegens het vertrek per 31 maart van de Coördinator Vrijwilliger & Events zijn we op zoek gegaan naar een nieuwe medewerker, waarbij per 22 juli 2019 een nieuwe medewerker begonnen is.

Dit heeft geresulteerd in de volgende personele bezetting in 2019:

- Medewerker Communicatie (per maart) 20 uur per week
- Coördinator Vrijwilligers & Events (tot maart 2019) - 16 uur per week
- Coördinator Vrijwilligers & Events (per 22 juli 2019) - 24-32 uur per week
- Administratie- en webshopmedewerker (sinds september) 14 uur per week
- Medewerker kantoor: ondersteuning voor administratie, webshop en keurmerk - gemiddeld zo'n 16 uur per week

Kantoor

In september 2018 zijn we begonnen met een kantoor bij Wawollie in Utrecht. Door beperkt gebruik, is dit in het eerste kwartaal van 2019 beëindigd.

Vervanging ledenadministratie- en boekhoudsysteem

In 2018 hebben we besloten om de Davilex Club-software, waarin we zowel de ledenadministratie als de boekhouding bijhielden, te gaan vervangen door twee losse systemen.

Vanaf eind oktober 2018 zijn we gaan werken met Procurios, ons nieuwe systeem voor de ledenadministratie. Eerst alleen voor wat betreft nieuwe leden. Eind januari 2019 hebben we ook alle bestaande leden hierin opgenomen. Het werken met Procurios bevalt goed. Het is een modern pakket dat goed wordt ondersteund.

De boekhouding doen we met ingang van 01/01/2019 in e-Boekhouden. We hebben dit voor een groot deel uitbesteed aan administratiekantoor MyFinanceOnline.

Zoals te verwachten was hebben we in 2019 tijd besteed aan het opstellen van nieuwe werkwijzen, afgestemd op werken met de nieuwe systemen.

Overstap naar nieuwe hostingprovider

Om te zorgen voor een betere bereikbaarheid van de website, zijn we dit jaar gewisseld van hostingprovider naar Leaseweb. Hierdoor zijn onze websites sinds medio 2019 een stuk sneller en beter bereikbaar, en hebben we geen last meer van datalimieten (en extra kosten), wat voor de VeganChallenge en de financiën erg fijn is. De technische overstap is uitstekend uitgevoerd door Parko, die de vereniging natuurlijk al jaren bijstaat.

Communicatie via Slack

Voor de interne communicatie is het platform Slack ingericht en in gebruik genomen. Slack biedt mogelijkheden voor efficiëntere en overzichtelijke communicatie per onderwerp, waarbij vrijwilligers desgewenst op de hoogte kunnen zijn van de onderwerpen waar ze betrokken bij zijn. Het draagt bij aan de transparantie binnen de organisatie en biedt een oplossing voor communicatie via privémidelen.

Financiën

Voor de financiële stukken verwijzen we naar het financiële jaarverslag, bevattende:

- Begroting 2020
- Begroot 2019 Realisatie 2019
- Boekjaar 2019 - Resultatenrekening
- Resultatenrekening 2019 - verdicht
- Boekjaar 2019 - Beginbalans
- Boekjaar 2019 - Eindbalans
- Boekjaar 2020 - Beginbalans
- Boekjaar 2020 - Beginbalans Toelichting
- Meerjarenbegroting 2020-2025
- Inventaris per 2019-12-31